

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

Qvæstio XCIV. Quid postulat Deus in Primo præcepto?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

imaginem effingas eorum, quæ aut supra sunt in calo, aut infra in terrâ, aut in aquis sub terra: neque incurves te illis, neque colas ea.

Ego enim sum Dominus, Deus tuus, fortis zelotes, vindicans peccata patrum in filiis, idque in tertia & quarta progenie eorum, qui derunt me; & misericordia utens in millesimam eorum, qui diligunt me, & observant præcepta mea.

Tertium.

Secundum.

Ne usurpes nomen Domini Dei tui temerè. Neque enim Dominus dimittet eum impunitum, qui nomen eius vanè usurpauerit.

Quartum.

Tertium.

Memento ut diem Sabbati sanctifices. Sex diebus operaberis, & facies omne opus tuum. At septimo die Sabbatum erit Domino Deo tuo; nec facies ullum opus, nec tu, nec filius tuus, nec filia tua, nec seruus tuus, nec ancilla tua, nec iumentum tuum, nec advena, qui est intra portas tuas. Nā sex diebus fecit Deus cælum, terram, mare, & quacunque in his sunt, & requieuit die septimo, ideoque benedixit diei Sabbati, & sanctificavit eum.

Quintum.

Quartum.

Honora patrem tuum & matrem tuam, ut diu viuas in terra, quam tibi Dominus Deus tuus daturus est.

Sextum.

Quintum.

Non occides.

Septimum.

Sextum.

Non committes adulterium.

Septimum.

Ottavum.

Non furaberis.

Ottavum.

Nonum.

Non dices contra proximum tuum falsum testimonium.

Nonum.

Decimum.

Non concupisces domum proximi tui.

Decimum.

† Non concupisces uxorem proximi tui, nec seruum eius, nec ancillam, nec bovem, nec asinum, nec quicquam eorum, quæ sunt proximi tui.

QVÆSTIO XCIII.

Quomodo diuiduntur hæc præcepta?

RESP. In duas tabulas^a; quarum prior^{*} tribus præceptis tradit, quo pacto nos erga Deum geramus[†]; posterior[†] septem præceptis, quæ officia proximo debeamus[‡].

^a Deut. 10. 34. Mat. 22. 40. ^b Mat. 22. 37. 38. ^c Mat. 22. 39.

DOMINICA XXXIV.

QVÆSTIO XCIV.

Quid postulat Deus in Primo præcepto?

RESP.

RESP. Ut quam mihi cara est salus animæ meæ^a, tam studiosè vitæ & fugiam omnem idololatriam^b, magiam^c, incantationem, superstitionem^d, non tamen inuocationem Sanctorum † sed cæterarum creaturarum: vnicum autem & verum Deum recte agnoscam^e, * in ipsum solum credam ac sperem, summa humilitate^h, & paciētiaⁱ me illi subiiciā, ab eo solo & Deo omnia bona expectem^k; denique intimo cordis affectu ipsum amem^l, reuerear^m, venererⁿ, adeo vt omnibus potius creaturis (præterquam Sanctis): renunciem, quam vt vel minimum contra eius voluntatem committam^o.

^a Apoc. 21. 8. ^b Plā. 81. 9. 10. 1. ^c Cor. 6. 9. ^d Deut. 18. 10. 11. 12. ^e Apoc. 19. 10. Deut. 4. 15. 19. Matth. 4. 10. ^f Ioh. 17. 3. ^g Jer. 9. 24. ^h Jerem. 17. 5. 7. ⁱ Pet. 5. 5. ^j Heb. 10. 36. ^k Pl. 37. 5. ^l Jac. 1. 17. ^m Deut. 6. 5. Deut. 10. 12. ⁿ Pl. 34. 10. ^o Eccl. 12. 13. ^p Malach. 1. 6. ^q Mat. 10. 37. ^r Mat. 10. 28. ^s Act. 5. 29.

QVÆSTIO XCV.

Quid est idololatria?

RESP. Est loco vnius Dei^a, aut præter vnum illum & verum Deum, qui se in suo verbo patefecit, aliud quippiam *ceu Deum* fingere aut habere, in quo spem reponas^b.

^a Gal. 4. 8. 1. Pet. 4. 3. 1. The. 1. 9. ^b Matth. 6. 24. Col. 3. 5. Phil. 3. 19.

DOMINICA XXXV.

QVÆSTIO XCVI.

Quid postulas idem præceptum?*

* Secundum.

RESP. Ne Deum vlla imagine aut figura exprimamus^a, quasi vera ac vna, neue vlla alia ratione eum colamus, quam qua se in suo verbo Scripto vel Tradito per Ecclesiam coli præcepit^b.

^a Deut. 4. 23. Rom. 1. 21. 23. ^b Deut. 12. 32.

QVÆSTIO XCVII.

An nulla ergo prorsus fingenda sunt imagines aut simulacra?

RESP. Deus † aliqua ratione effigi debet^a, * & potest^b. Creaturas autem etsi exprimere licet^c, † † quidem non vetat tamen Deus earum imagines fingi^d aut haberi^e, quo vel ipsas^f, vel Deum per ipsas, colamus aut honoremus^g.

^a Deut. 4. 12. 13. 16. 17. 18. ^b Esa. 40. 18. 25. Esa. 46. 5. ^c Exo. 35. 30. 31. ^d Deut. 27. 15. ^e Deut. 7. 5. 2. Reg. 18. 3. 4. ^f Plā. 97. 7. ^g Leuit. 26. 1. Deut. 12. 4.

^a Deut. 4. 12. Vocem verborum eius audistis formam penitus non vidistis. 11. 15. Non vidistis aliquam similitudinem: Ne forte errore deceptus, adores ea, &c. ^b Esa. 40. 18. Cui ergo similem fecistis Deum, aut quam imaginem ponetis ei. &c. 45. Cui assimilastis me & adæquastis? dicit sanctus.

RESP. Quo ad essentiam, effigiari nequit,

Tt

quit,